

## Tilburg University

### **Ik ben blij niet in hun schoenen te staan**

Vranken, J.B.M.

*Published in:*  
Advocatenblad

*Publication date:*  
1991

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

*Citation for published version (APA):*

Vranken, J. B. M. (1991). Ik ben blij niet in hun schoenen te staan. *Advocatenblad*, 23(71), 666-666.

#### **General rights**

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

#### **Take down policy**

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.



---

## PROF. MR J.B.M. VRANKEN

---

Bekend is dat schakers na afloop van een verloren partij, indien al aanspreekbaar, meestal haarscherp weten aan te geven wat zij verkeerd hebben gedaan: op de negentiende zet – ik noem maar iets – hadden zij niet de toren, maar f 4-f 5 moeten spelen. Ik heb dit verschijnsel altijd met be- en ook wel verwondering gadeslagen, misschien mede door de algehele ontredning die zich op zo'n moment van de betrokkenen blijkt (niet: lijkt) te hebben meester gemaakt. Hun wereld is verschrompeld tot die ene, verkeerde zet. Bomans – of was het Alphonse Allais, Van Rompaey dan wel Jos Ghijsen? – heeft het verschijnsel onsterfelijk beschreven in een verhaal dat eindigt met het in totale verbijstering, als een gebroken man, wegsloffen van de hoofdpersoon, van wie, aldus de slotzin, daarna nooit meer iets is vernomen, hoewel.... Hardnekkige, maar nooit bewezen geruchten willen doen geloven dat ergens ver weg, in Osmalië of daaromtrent, een schaaps-

### f4-f5

herder rondloopt die alleen nog maar f 5 mompelt.

Aan het bovenstaande moest ik denken toen de redactie van het Advocatenblad mij vroeg iets te schrijven bij gelegenheid van het in werking treden van het Nieuwe BW. Niet dat ik verwacht dat na 1 januari 1992 advocaten die een zaak verliezen en masse tot het gilde der schaapherders zullen toetreden. De intensiteit van emoties die schakers kennelijk overvalt, is advocaten niet eigen, althans niet voor lang. Dat is niet noodzakelijk vanwege een verschil in temperament, maar uit lijfsbehoud: de volgende zaak dient zich al weer aan.

De vergelijking met het schaakspel betreft twee andere aspecten van het f 4-f 5 gevoel, aspecten die ook thans reeds in de advocatuur aanwezig zijn en die beide in sterke mate de invloed zullen ondergaan van het Nieuwe BW. Ik doel enerzijds op de premie die (soms) te verdienen is met creativiteit en inventiviteit – hoewel de advocaat de cliënt geen onnodige risico's mag laten lopen, sneuvelt toch niet iedere vondst op het Procrustesbed van de veilige degelijkheid – en anderzijds de, wellicht weinig verheven, maar daarom niet minder reële, angst voor de verkeerde zet. Het ene is niet noodzakelijk het spiegelbeeld van het ander. Er zijn hoogstandjes die niet te weerleggen zijn.

Natuurlijk wil ik de situatie die na 1 januari 1992 zal ontstaan, niet dramatiseren. Zoveel verandert er in het nieuwe recht nu ook weer niet, veel geschilpunten hebben geen betrekking op de materie van de boeken 3, 5 en 6 NBW, zaken worden nog steeds meestal gewonnen of verloren in de sfeer van de feiten, art. 48 Rv biedt een extra waarborg, er is voldoende literatuur en anticiperende rechtspraak enz. enz. Al deze, al vaak herhaalde relativeringen zijn waar en alle samen beperken ze het risico van de verkeerde of de niet-beste zet aanmerkelijk. Ik wil dit onderstrepen, zoals ik ook onderstreep dat degene die de rechtspraak van, zeg, de laatste 7 à 8 jaar goed heeft bijgehouden, minder last zal hebben van onzekerheden of onplezierige verrassingen dan degene die dat niet heeft gedaan.

En toch, toch heb ik wel begrip voor degenen die het wat somberder inzien en, alle relativeringen ten spijt, zich met name zorgen maken of ze de sa-

## *Ik ben blij niet in hun schoenen te staan*

menhang van de bepalingen wel voldoende diepgaand zullen kunnen peilen. Zullen ze niet, in schaaktermen uitgedrukt, hun aandacht concentrerend op het paard, de mogelijkheden van de looper over het hoofd zien? Ik herinner mij maar nog heel goed mijn eigen worsteling met de stof toen ik als pas benoemd hoogleraar het nieuwe recht moest gaan doceren. Ik wist er niets van, had mij er wel in de avonduren, voorzover de advocatenpraktijk dat toeliet, in proberen te verdiepen, maar dat had achteraf beschouwd weinig vruchten afgeworpen. Het bekende verhaal van de hoogleraar – Paul Scholten bijvoorbeeld toen hij Romeins Recht moest doceren –, die het gevoel had met hard werken de studenten net één bladzijde voor te kunnen blijven, gold ook voor mij. Daarbij had ik dan nog de luxe er dag in dag uit mee bezig te kunnen zijn en er over te kunnen discussiëren met medewerkers en collega's die wél al in het nieuwe recht waren ingevoerd. Ik bewaar aan die gesprekken, waarbij mijn rol van zwijgend toehoorder langzaam veranderde in die van actief deelnemer, de beste herinneringen. Ik zou iedere practicus dergelijke gesprekspartners toewensen, maar ik weet dat dit niet zo is. Daarom heb ik wel met hen te doen als ik zie hoeveel inspanning ze zich moeten getroosten om enigermate op niveau het nieuwe recht in de greep te krijgen. Ik ben een overtuigd voorstander van invoering van het Nieuwe BW, maar die overtuiging heeft mij niet belet tijdens of na afloop van weer een (PAO-)cursus NBW met oprechte empathie te denken: ik ben blij niet in hun schoenen te staan.

**Prof. mr J.M.B. Vranken, hoogleraar Burgerlijk Recht en Burgerlijk Procesrecht Katholieke Universiteit Brabant**